

**OMZENDBRIEF COL 06/2026 VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-
GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP**

**HET NIEUWE STRAFWETBOEK – STRAFUITVOERING VAN SPECIFIEKE STRAFFEN
TEN AANZIEN VAN RECHTSPERSONEN**

INHOUDSTAFEL

1.	Doelstelling van de omzendbrief en bestemmingen	2
2.	Wetgevend kader	3
3.	Toelichting bij de nieuwe straffen voor rechtspersonen	6
3.1.	Algemene situering in het straffenarsenaal rechtspersonen	6
3.2.	Bevoegde opvolgende rechtsinstantie inzake de strafuitvoering	8
3.3.	Dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap	8
3.4.	Probatiestraf rechtspersonen	12
3.5.	Uitstel en probatie-uitstel rechtspersonen	15
4.	Richtlijnen voor het Openbaar Ministerie	20
5.	Statistiek	22
6.	Politiediensten	22
7.	Inwerkingtreding	22

1. Doelstelling van de omzendbrief en bestemmingen

Deze omzendbrief werd opgemaakt in de schoot van het Expertisenetwerk 'Strafuitvoering'. Het hoofddoel is de procesflux inzake de strafuitvoering te regelen ten aanzien van een aantal nieuwe straffen ten aanzien van rechtspersonen waarvan de uitvoering en opvolging werd toevertrouwd aan de strafuitvoeringsrechter.

Het gaat meer bepaald om de volgende straffen ten aanzien van rechtspersonen:

- de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap
- de probatiestraf
- het probatie-uitstel

Deze omzendbrief heeft dus niet tot doel om *in extenso* alle (nieuwe) straffen ten aanzien van rechtspersonen te bespreken en/of het uittekenen van het strafrechtelijk beleid inzake de aanpak en bestraffing van rechtspersonen, gezien dit toekomt aan de expertisenetwerken 'strafrechtelijk beleid'¹ en het REN ECO-FIN.

Er zal dan ook voornamelijk toelichting gegeven worden bij het nieuwe Strafwetboek, wanneer dit relevant is voor een beter begrip van de fase van de strafuitvoering.

Richtlijnen die gegeven worden inzake de behandeling op de zitting ten gronde gebeuren ook enkel met het oog op een efficiëntere behandeling in de fase van de strafuitvoering.

Om deze redenen is deze omzendbrief bestemd voor alle magistraten van het Openbaar Ministerie die zitting doen, de diensten strafuitvoering en inzonderheid voor gespecialiseerde magistraten O.M. bij de strafuitvoeringsrechtbanken en de hieraan verbonden administratie.

¹ Zie de omzendbrief COL 2/2026 en de webpagina inzake het nieuwe strafwetboek op het OMPtranet

2. Wetgevend kader

1. Het nieuwe Strafwetboek (afgekort Sw.)

Het nieuwe Strafwetboek werd ingevoerd door de Wet van 29 februari 2024 tot invoering van Boek I van het Strafwetboek (BS 8 april 2024) en de Wet van 29 februari 2024 tot invoering van Boek II van het Strafwetboek (BS 8 april 2024).

Ten aanzien van de rechtspersonen worden volgende nieuwe straffen ingevoerd:

- de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap (art. 38 en 56 Sw.);
- de probatiestraf (art. 38 en art. 44 Sw.);
- het verbod om een activiteit uit te oefenen die deel uitmaakt van het maatschappelijke doel (art. 38 en 57 Sw.);
- de verbeurdverklaring die als hoofdstraf van niveau 1 kan worden uitgesproken (art. 53 Sw.);
- de geldstraf op basis van het verwachte of uit het misdrijf behaalde voordeel (art. 55 Sw.).

Daarnaast kan ook het probatie-uitstel (art. 65 Sw.) worden toegekend aan rechtspersonen.

Het nieuwe Strafwetboek omvat ook een aantal bepalingen inzake de strafuitvoering, vanuit de optiek dat deze onmiddellijk gelinkt zijn aan de straf zelf en het voor de rechtsonderhorigen essentieel is om de algemene strekking van de straf te kennen en te weten hoe de straf werkt.²

Zo werd voorzien dat deze straffen zouden worden opgevolgd door de strafuitvoeringsrechtbank.

Het nieuwe Strafwetboek is in werking getreden op 1 september 2026.

2. De reparatiewet

Het nieuwe Strafwetboek werd ondertussen al enkele keren aangepast en aangevuld.

Wat betreft de nieuwe straffen toepasselijk op rechtspersonen bracht de Wet van 16 maart 2026 tot wijziging van de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek I van het Strafwetboek en de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek, (B.S. 25 maart 2026) volgende wetswijzingen aan:

- inzake de 'dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap', dient de vonnisrechter te beslissen over de concrete invulling van de straf (in de vorige versie was de formulering opgenomen 'kan' concrete aanwijzingen geven)³;
- de 'dienstverleningsstraf' werd ook toegevoegd aan de lijst van straffen die niet kunnen worden opgelegd met uitstel (art. 65, §1, tweede lid Sw.);

² Parl. St. Kamer 2025-2026, nr. 56-1368/001, p.4

³ Art. 17 van de wet van 16 maart wijzigde art. 56 §2 van het nieuwe strafwetboek

- Voor de herroeping (van rechtswege en facultatief) van het uitstel voor rechtspersonen wordt een minimumdrempel bepaald (art. 65, § 4, eerste en tweede lid Sw.);
- Verlenging van de verjaringstermijn tot 3 jaar voor de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel wegens ernstige niet-naleving van de opgelegde voorwaarden (art.65, § 4, vijfde lid Sw.).

Deze reparatiewet is ook in werking getreden op 1 september 2026.

3.Wet Tijdelijk Kader (afgekort WTK)

Tenslotte is er Wet van 30 maart 2026 betreffende de regeling van een tijdelijk wettelijk kader inzake de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht, de probatiestraf, de werkstraf, de opschorting en de probatieopschorting, het uitstel en het probatie-uitstel, de bijkomende straf bedoeld in artikel 50 van het Strafwetboek en bepaalde straffen opgelegd aan rechtspersonen en tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, met het oog op de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek (B.S. 2 april 2026).

Deze wet regelt in afwachting van het nieuwe 'Strafuitvoeringswetboek' tot op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk tot 30 juni 2029, de procedure die inzake uitvoering van de nieuwe straffen rechtspersonen dient gevolgd te worden.

Beslist werd om:

- de straffen inzake de rechtspersonen toe te vertrouwen aan de alleenzettelende strafuitvoeringsrechter⁴;
- het bevoegde Openbaar Ministerie is het gespecialiseerde O.M. bij de strafuitvoeringsrechtbank⁵;
- de nieuwe straf 'het verbod om een activiteit uit te oefenen' voor rechtspersonen kan als hoofd- of bijkomende straf worden opgelegd door de vonnisrechter, maar de strafuitvoeringsregels inzake de mogelijkheid tot 'aanpassing, wijziging, vermindering, opschorting' van deze straf door de strafuitvoeringsrechtbank worden voorlopig nog niet in werking gesteld ⁶;
- de procedure inzake de strafuitvoering wordt geregeld in: 'Afdeling 5 'De uitvoering van de probatiestraf opgelegd aan rechtspersonen, van de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap, van de opschorting en de probatieopschorting, van het uitstel en het probatie-uitstel opgelegd aan rechtspersonen' (art.20-42 WTK)'.

De artikelen in het nieuwe Strafwetboek inzake de strafuitvoering werden in overeenstemming met dit tijdelijk wettelijk kader aangepast.

Deze wet is ook in werking getreden op 1 september 2026.

⁴ Artikel 20 WTK

⁵ Artikel 20 WTK

⁶ Art. 107 WTK stelde de inwerkingtreding van art. 57, derde lid SW uit

Voor de drie straffen, besproken in onderhavige omzendbrief, kan het volgende overzicht gegeven worden van de toepasselijke wetgeving:

STRAFFEN	WETGEVING
Dienstverleningsstraf	Art. 56 Sw. (basisartikel strafbepaling) Art. 56 §§ 3 en 4 Sw. (bepalingen strafuitvoering), zoals gewijzigd door artikel 103 WTK Art. 28 tot 34 WTK (procedure strafuitvoering)
Probatiestraf	Art. 38 Sw. (opsomming straffen rechtspersonen) Art. 44 Sw. (basisartikel strafbepaling) Art. 44 §§ 4 en 5 Sw. (bepalingen strafuitvoering), zoals gewijzigd door art.100 WTK Art. 21 t.e.m. 27 WTK (procedure strafuitvoering)
Probatie-uitstel	Artikel 65 Sw. (basisartikel wetsbepaling) Art. 65 §§ 2,3 en §4 Sw. (bepalingen strafuitvoering), zoals gewijzigd door art.104 WTK Art. 35-37 en 39-42 WTK (procedure strafuitvoering) Art. 108, 3) en 5) WTK (overgangsbepaling)

3. Toelichting bij de nieuwe straffen voor rechtspersonen

3.1. Algemene situering in het straffenarsenaal rechtspersonen

De wetgever streefde naar een vereenvoudiging en het aanpassen van het repressieve instrumentarium dat van toepassing was op rechtspersonen, met inzonderheid de invoering van nieuwe straffen, om op deze manier ook een grotere diversificatie van de straffen te voorzien voor de rechtspersonen.⁷

Naar analogie met de werkstraf voor natuurlijke personen werd de mogelijkheid voorzien om een rechtspersoon te verplichten tot het verlenen van bepaalde diensten ten gunste van de gemeenschap.

De initiatiefnemers van het ontwerp waren van mening dat de probatiestraf, die bestaat in de verplichting tot het naleven van bepaalde voorwaarden gedurende een bepaalde termijn ook perfect kon worden toegepast op rechtspersonen.⁸

Dezelfde redenering werd gemaakt voor het probatie-uitstel.

Net als voor de natuurlijke personen wordt gewerkt met strafniveaus.

In artikel 38 van het nieuwe Strafwetboek wordt bepaald welke hoofdstraffen voor de rechtspersonen kunnen worden opgelegd bij het aannemen van verzachtende omstandigheden. Voor rechtspersonen wordt hierbij het conversiemechanisme (art. 41bis Sw. 1867) verlaten, aangezien er specifieke straffen voor rechtspersonen worden bepaald.

In het overzicht worden de drie straffen die in onderhavige omzendbrief worden besproken, in het vet weergegeven.

RECHTSPERSONEN	HOOFDSTRAF	VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN
Strafniveau 1	1°) geldboete 200 – 20.000 euro (Ev. gedeeltelijk/volledig met (probatie)uitstel 1-5 jaar) 2°) dienstverleningsstraf 200 – 20.000 euro 3°) probatiestraf 6 m. – 12 m. 4°) verbod activiteit 1j.-10j. 5°) verbeurdverklaring 6°) geldstraf voordeel 7°) sluiting inrichting 8°) schuldigverklaring	evt. bijkomende straf als hoofdstraf

⁷ Parl.St. Kamer 2022-23, nr. 55-3374/001 en nr. 55 3375/001, p.157.

⁸ Parl.St. Kamer 2022-23, nr. 55-3374/001 en nr. 55 3375/001, p.161.

	(Evt. opschorting 1-5 jr./straf bij herroeping)	
Strafniveau 2	1°) geldboete > 20.000 – 360.000 euro (Ev. gedeeltelijk/volledig met (probatie)uitstel 1-5 jaar) 2°) dienstverleningsstraf > 20.000 – 360.000 euro 3°) probatiestraf > 12 m.-2j. 4°) cumulatie 2 straffen niveau 1 5°) schuldigverklaring (Evt. opschorting 1-5 jr./straf bij herroeping)	Strafniveau 1
Strafniveau 3	Geldboete > 360.000 – 600.000 euro (Ev. gedeeltelijk/volledig met (probatie)uitstel 1-5 jaar) (Evt. opschorting 1-5 jr./straf bij herroeping)	Strafniveau 2 – 1
Strafniveau 4	Geldboete > 600.000 – 800.000 euro (Evt. opschorting 1-5 jr.)	Strafniveau 3 – 2
Strafniveau 5	Geldboete > 800.000 – 1.200.000 euro (Evt. opschorting 1-5 jr.)	Strafniveau 4 - 3 – 2
Strafniveau 6	Geldboete > 1.200.000 – 1.600.000 euro (Evt. opschorting 1-5 jr.)	Strafniveau 5 - 4 - 3 – 2
Strafniveau 7	Geldboete > 1.600.000 – 4.000.000 euro	Strafniveau 6 - 5 - 4 - 3
Strafniveau 8	Geldboete > 4.000.000 – 5.760.000 euro	Strafniveau 7 - 6 - 5 - 4 - 3

Dit betekent dat de nieuwe straffen 'dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap' en 'probatiestraf' enkel kunnen opgelegd worden bij misdrijven strafbaar in strafniveau 1 en 2. Om een andere straf dan een geldboete op te leggen voor misdrijven die bestraft worden met een straf van niveau 3 tot en met 6, dienen telkens verzachtende omstandigheden te worden aangenomen. Hiermee dient rekening te worden gehouden bij het vorderen van een straf. Voor misdrijven waarop een straf van niveau 7 of 8 staat, kan men, zelfs mits aanneming van verzachtende omstandigheden, niet zakken tot een straf van niveau 2. Anders dan bij de natuurlijke personen kan in alle strafniveaus wel mits aanneming van verzachtende omstandigheden een straf met uitstel of probatie-uitstel worden opgelegd.

3.2. Bevoegde opvolgende rechtsinstantie inzake de strafuitvoering

Het werd niet aangewezen geacht om nieuwe bevoegdheden toe te kennen aan de bestaande probatiecommissie, wiens bevoegdheden op termijn zullen worden overgedragen aan de strafuitvoeringsrechtbank.

Anders dan voor de natuurlijke personen werd daarom beslist om de nieuwe straffen voor rechtspersonen reeds toe te vertrouwen aan de strafuitvoeringsrechtbank.

De bevoegdheid werd tijdelijk toevertrouwd aan de alleenzetelende strafuitvoeringsrechter (art. 20, §1 WTK).

Territoriale bevoegdheid (art.20, §2 WTK)

De strafuitvoeringsrechtbank van het rechtsgebied van het hof van beroep waar de maatschappelijke zetel of de hoofdplaats van vestiging van de rechtspersoon is gevestigd, is territoriaal bevoegd. De strafuitvoeringsrechtbanken van het rechtsgebied van het hof van beroep van Brussel zijn bevoegd ten aanzien van rechtspersonen wier maatschappelijke zetel of hoofdplaats van vestiging niet in België is gelegen.

Zittingsplaats (art. 20, § 2 in fine WTK)

De strafuitvoeringsrechter kan in deze zaken geen zitting houden in de gevangenis. Er wordt bepaald dat de strafuitvoeringsrechter zitting kan houden in elke rechtbank van eerste aanleg gelegen in het rechtsgebied van het hof van beroep.

Het bevoegde O.M. is het gespecialiseerd O.M. bij de strafuitvoeringsrechtbank.

Informaticasysteem

De activiteiten inzake de opvolging van de nieuwe straffen ten aanzien van rechtspersonen, geschieden zoals voor de andere materies waarvoor de strafuitvoeringsrechtbank bevoegd is, via het informaticasysteem JustCase.

3.3. Dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap

Nieuw Strafwetboek

De wetgever achtte het opportuun om voor rechtspersonen een straf te voorzien die analoog is aan de werkstraf voor natuurlijke personen.

Artikel 56 Sw. voorziet in de mogelijkheid om een rechtspersoon, met diens instemming, te verplichten tot het verlenen van bepaalde diensten ten gunste van de gemeenschap.

In de memorie van toelichting wordt volgende toelichting gegeven:⁹

“Na het plegen van het misdrijf kan het imago van de rechtspersoon immers ernstig aangetast zijn en zou hij blijk kunnen geven van zijn wil om dat imago te herstellen door een positieve prestatie te leveren ten gunste van de maatschappij.”

Net als bij de werkstraf kan deze straf enkel worden uitgesproken indien de rechtspersoon, in persoon of via zijn advocaat, met kennis van zaken zijn instemming heeft gegeven (art. 56, §1, tweede lid Sw.). De straf kan dus niet opgelegd worden bij verstek.

Wanneer de vonnisrechter een dergelijke straf uitspreekt, moet de rechter het budget bepalen dat de veroordeelde rechtspersoon moet besteden aan de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap. Bij een straf van niveau 2 is dat budget hoger dan 20.000 euro en ten hoogste 360.000 euro. In geval van veroordeling tot een dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap van niveau 1 mag dat budget niet lager zijn dan 200 euro en niet hoger dan 20.000 euro (art. 56, §2, eerste lid Sw.).

In tegenstelling tot de werkstraf opgelegd aan natuurlijke personen, dewelke onder de voorwaarden bepaald door de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad ook kan worden uitgevoerd bij vennootschappen, kan de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap enkel worden verricht ten voordele van de openbare diensten van de Staat, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, dan wel ten gunste van verenigingen zonder winstoogmerk of stichtingen met een sociaal, wetenschappelijk of cultureel oogmerk (art. 56, §2, tweede lid Sw.).

Bij de reparatiewet van 16 maart 2026 (cfr. supra) werd uitdrukkelijk bepaald dat de vonnisrechter de aanwijzingen moet geven betreffende de concrete inhoud en aanwijzingen kan geven betreffende de uitvoeringsmodaliteiten ervan (art. 56, §2, derde lid Sw.).

In de memorie van toelichting wordt deze wijziging als volgt toegelicht:¹⁰

“Deze bepaling wijzigt artikel 56, § 2, derde lid van het nieuwe Strafwetboek. Gelet op de diverse vormen die een dienstverleningsstraf aan de gemeenschap kan aannemen (het ter beschikking stellen van een budget aan de aangeduide instantie, voor een bepaald budget een opleiding organiseren bij de aangeduide instantie, voor een bepaald budget verbeteringswerken laten uitvoeren bij de aangeduide instantie), is het gepast dat de vonnisrechter ook de concrete invulling van de straf beslist zodat de veroordeelde rechtspersoon weet met welke straf hij instemt. Actueel is deze bepaling geformuleerd als dat de vonnisrechter concrete aanwijzingen kan geven omtrent de concrete invulling. Er wordt dus voorgesteld deze aldus te formuleren dat de vonnisrechter deze concrete aanwijzingen geeft. Met betrekking tot de concrete uitvoeringsmodaliteiten wordt de marge gelaten om dit te kunnen bepalen, zodat op het niveau van de uitvoering van deze straf er enige marge is.”

⁹ Parl.St. Kamer 2022-23, nr. 55-3374/001 en nr. 55 3375/001, p.230.

¹⁰ Parl.St. Kamer 2025-26, nr. 56-1160/001, p.10.

De rechter moet ook een vervangende straf (geldboete) bepalen die kan worden uitgevoerd indien de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap niet wordt uitgevoerd, en dit binnen de wettelijke grenzen bepaald voor het misdrijf (art.56, §2, laatste lid Sw.).

Ingevolge de ‘Wet Tijdelijk Kader’ wordt voorlopig¹¹ op de tenuitvoerlegging van de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap, toegezien door de strafuitvoeringsrechter en het Openbaar Ministerie (art. 56, § 3 Sw.).

Indien de dienstverleningsstraf geheel of gedeeltelijk niet wordt uitgevoerd, komt het aan de strafuitvoeringsrechter toe om, op vordering van het Openbaar Ministerie en na de veroordeelde gehoord te hebben, te beslissen of de vervangende geldboete of een deel ervan ten uitvoer zal worden gelegd, hierbij rekening houdende met het deel van de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap dat de veroordeelde reeds heeft verricht (art. 56, § 4 Sw.).

Wet Tijdelijk Kader

De concrete procedure inzake de strafuitvoering voor de strafuitvoeringsrechtbank wordt geregeld in de **artikelen 28 tot 34 WTK**.

Het toezicht op de tenuitvoerlegging is toevertrouwd aan de strafuitvoeringsrechter en het gespecialiseerde openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechter (art. 28 § 1 WTK).

De bevoegde diensten van de gemeenschappen (justitiehuizen) komen voor deze alternatieve straffen niet tussen omdat zij zich enkel bevoegd achten wat betreft de natuurlijke personen en het niet opportuun achten om tussen te komen voor de rechtspersonen. De opvolging werd door de wetgever toevertrouwd aan de rechterlijke macht, echter (voorlopig) zonder maatregelen te treffen om deze bijkomende werklast op te vangen.¹²

Het is de griffie van het vonnisgerecht dat de ‘dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap’ heeft uitgesproken dat nadat het vonnis of arrest in kracht van gewijsde is gegaan dit via het snelst mogelijke schriftelijke communicatiemiddel dient over te maken aan de strafuitvoeringsrechter en het openbaar ministerie, zodat de straf kan worden uitgevoerd (art. 28 § 2 WTK).

Deze kennisgeving dient te gebeuren via JustCase. In afwachting van de datamigratie met MaCH/JustOne dient de rechtspersoon manueel ingegeven in JustCase, met opgave van de opvolgende instanties (territoriaal bevoegde strafuitvoeringsrechter met opgave van de kamer/gespecialiseerd O.M. bij deze SUR), waarna de nodige taken vertrekken voor de uitvoering van de dienstverleningsstraf.

De strafuitvoeringsrechter dient het dossier vast te stellen op de eerste nuttige zitting (art. 29 WTK) na ontvangst van de rechterlijke beslissing bedoeld in artikel 28 WTK en de partijen (veroordeelde/O.M.) hiervan in kennis te stellen.

Het doel van deze zitting is om in voorkomend geval de concrete invulling van de dienstverleningsstraf te bepalen en de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde van de uitvoering van de dienstverleningsstraf.

¹¹ Vanaf 1 september 2026 tot een datum te bepalen door de Koning en uiterlijk tot 30 juni 2029

¹² *Parl.St.* Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.12

Gezien in de reparatiewet werd bepaald dat de vonnisrechter dient te beslissen over de concrete invulling van de straf (cfr. supra) zal vooral de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde aan bod komen. De verslaggeving dient overgemaakt aan de strafuitvoeringsrechter met kopie aan het O.M. (art. 29 WTK).

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak binnen de maand nadat hij de veroordeelde heeft gehoord.

Er is een specifieke procedure voorzien voor aanpassingen/precisering van de strafuitvoeringsmodaliteiten (art. 30 WTK). Deze procedure kan aanhangig gemaakt worden op vordering van het O.M. maar ook op verzoekschrift van de veroordeelde. Het verzoekschrift dient op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed te zijn en woonstkeuze te doen in België. Indien het verzoek werd afgewezen mag geen nieuw verzoekschrift worden neergelegd binnen de 3 maanden na de uitspraak.

Het verzoekschrift dient neergelegd op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, die onverwijld een afschrift ervan overmaakt aan het openbaar ministerie.

Het openbaar ministerie dient binnen de 7 dagen na ontvangst van het verzoekschrift zijn opmerkingen mee te delen.

De strafuitvoeringsrechter kan kiezen om de schriftelijke procedure te volgen, dan wel een zitting te organiseren wanneer hij dit nuttig acht. In dit laatste geval dient de zitting ten laatste een maand na ontvangst van het verzoekschrift/vordering plaats te vinden en worden de veroordeelde, zijn advocaat en het openbaar ministerie gehoord.

De strafuitvoeringsrechter dient uitspraak te doen binnen de 15 dagen na ontvangst van het verzoekschrift/vordering of de zaak in beraad werd genomen (in geval van een zitting).

Bij gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap kan de strafuitvoeringsrechter beslissen tot uitvoering van de vervangende geldboete (art.31-33 WTK).

Dit kan alleen op vordering van het openbaar ministerie.

De zaak dient behandeld te worden op de eerste nuttige zitting van de strafuitvoeringsrechter, uiterlijk 15 dagen na de vordering tot aanhangig making van het openbaar ministerie. Indien de strafuitvoeringsrechter beslist tot uitvoering van de vervangende geldboete dient rekening gehouden met het deel van de dienstverleningsstraf dat door de veroordeelde reeds werd uitgevoerd.

De strafuitvoeringsrechter dient te beslissen binnen de 7 dagen nadat de zaak in beraad werd genomen. Tegen deze beslissing kan geen rechtsmiddel worden ingesteld, om de parallel te houden met de probatiestraf inzake natuurlijke personen, waar het openbaar ministerie beslist over de vervangende straf waartegen geen rechtsmiddel openstaat.¹³

¹³ Parl.St. Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.54

De griffie van de strafuitvoeringsrechter dient zoals gebruikelijk het vonnis binnen de vierentwintig uur over te maken aan de veroordeelde en het openbaar ministerie, maar bijkomend (nieuw) ook aan de FOD Financiën, die instaat voor de invordering van de vervangende geldboete.

Tenslotte wordt ook nog het cassatieberoep geregeld (art.34 WTK).

Enkel tegen de beslissing genomen op de eerste zitting (cfr. artikel 29 WTK) en de beslissing tot precisering/aanpassing van de strafuitvoeringsmodaliteiten (cfr. art. 30 WTK) kan cassatieberoep worden ingesteld door het openbaar ministerie en de veroordeelde, dat schorsende werking heeft.

3.4. Probatiestraf rechtspersonen

Nieuw Strafwetboek

Aan de probatiestraf voor rechtspersonen wordt geen afzonderlijk artikel gewijd in het nieuwe Strafwetboek. Deze straf wordt vermeld in **artikel 38 Sw.** (cfr. supra). De regeling is dus dezelfde als voor de natuurlijke personen en wordt geregeld door **artikel 44 Sw.**, buiten de vermeldingen die uit hun aard zelf enkel toepasselijk zijn op natuurlijke personen.

In het kader van huidige omzendbrief wordt het dan ook niet opportuun geacht om uitgebreide uitleg te geven bij de probatiestraf, waarvoor verwezen kan worden naar de herziene en geactualiseerde COL 18/2016.

Hierna wordt enkel toelichting gegeven bij de wijzigingen aangebracht in het nieuwe Strafwetboek.

- De wetgever achtte het aangewezen dat de bodemrechter ook ten aanzien van rechtspersonen beroep kan doen op een gediversifieerd straffenpakket. Indien gerechtvaardigd door de omstandigheden van de zaak, kan het opleggen van een probatiestraf – waarbij gedurende een door de rechter bepaalde termijn algemene en bijzondere voorwaarden dienen te worden nageleefd - ook opportuun blijken voor rechtspersonen.

In de wet worden een aantal voorbeelden aangehaald van bijzondere voorwaarden die kunnen worden opgelegd maar beperkt tot de natuurlijke personen (art.44, §3, derde lid Sw.)

Wat betreft de rechtspersonen wordt enkel in de memorie van toelichting volgend voorbeeld vermeld:¹⁴

“Bijvoorbeeld, wanneer het misdrijf dat toegerekend wordt aan de rechtspersoon bestaat in een ernstige tekortkoming jegens een verplichting tot het verzekeren van de veiligheid op het werk, zou een probatiestraf kunnen bestaan in het nemen van bijkomende veiligheidsmaatregelen en het verstrekken van een opleiding aan het personeel.”

¹⁴ Parl.St. Kamer 2022-23, nr. 55-3374/001 en nr. 55 3375/001, p.178.

- Verschillend van het vroegere stelsel wordt in het nieuwe Strafwetboek bepaald dat het vonnisgerecht de bijzondere voorwaarden bepaalt (art. 44, § 3, eerste lid Sw.), om verscheidene redenen:
 - het vonnisgerecht behoort de straf te bepalen die het oplegt (beginsel van legaliteit van de straffen en de vereiste van rechtszekerheid);
 - de kennis van de bijzondere voorwaarden is essentieel opdat de beklaagde zijn instemming met kennis van zaken zou kunnen geven;
 - er moet worden voorkomen dat er te veel tijd verloopt tussen het tijdstip waarop de veroordeling definitief wordt en het vastleggen van de inhoud van de straf (de bijzondere voorwaarden) terwijl de straf reeds begint te lopen.

Het komt aan de strafuitvoeringsrechtbank toe om, indien dergelijke voorwaarden meer concreet moet worden ingevuld, deze te bepalen en dit na de veroordeelde te hebben gehoord (art.44, § 4, eerste lid Sw.).

- In het oude Strafwetboek stond niets vermeld over het tijdstip waarop de straf ingaat. Aangezien het gaat om een proeftijd die samengaat met de verplichting tot naleving van de algemene en bijzondere voorwaarden, gaat de straf, net als het probatie-uitstel, in op het tijdstip waarop de beslissing in kracht van gewijsde treedt (art. 44, § 3 in fine Sw.).
- Om enige flexibiliteit in de strafuitvoering te brengen, wordt erin voorzien dat de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde bijzondere voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opschorten, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden of voortijdig beëindigen, ook al is de door de rechter bepaalde proeftermijn nog niet verstreken. (art. 44, § 4 Sw.).
Het verschil tussen “gehele opschorting” van de voorwaarden en “beëindiging” bestaat erin dat een opschorting kan herzien worden, en een beëindiging definitief is.

In geval van gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van de probatiestraf is de strafuitvoeringsrechtbank tevens bevoegd om te beslissen dat de vervangende geldboete of een deel ervan ten uitvoer zal worden gelegd, rekening houdend met het deel van de probatiestraf dat de veroordeelde reeds heeft verricht (art. 44, § 5 Sw.).

Wet Tijdelijk Kader

De concrete procedure inzake de strafuitvoering voor de strafuitvoeringsrechtbank wordt geregeld in de **artikelen 21 tot 27 WTK**.

Waar bij de natuurlijke personen beslist werd om de opvolging voorlopig verder te laten gebeuren door de probatiecommissie, werd beslist om de opvolging van de probatiestraf voor rechtspersonen reeds toe te vertrouwen aan de strafuitvoeringsrechtbank.

Ook hier werd gekozen voor de alleenzettelende strafuitvoeringsrechter, die samen met het gespecialiseerd openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank, instaat voor het toezicht op de tenuitvoerlegging (art. 21, § 1 WTK). Ook hier komen de bevoegde diensten van de gemeenschappen (justitiehuizen) niet tussen.

De procedure voor de strafuitvoeringsrechter is vrij gelijklopend met deze van de ‘dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap’.

Het is de griffie van het vonnisgerecht dat de probatiestraf heeft uitgesproken dat nadat de rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde is gegaan dit via het snelst mogelijke schriftelijke communicatiemiddel dient over te maken aan de strafuitvoeringsrechter en het openbaar ministerie, zodat de straf kan worden uitgevoerd (art. 21 § 2 WTK).

Deze kennisgeving dient te gebeuren via JustCase. In afwachting van de datamigratie met MaCH/JustOne dient de rechtspersoon manueel ingegeven in JustCase, met opgave van de opvolgende instanties (territoriaal bevoegde strafuitvoeringsrechter met opgave van de kamer/gespecialiseerd openbaar ministerie bij deze SUR), waarna de nodige taken vertrekken voor de uitvoering van de probatiestraf.

De strafuitvoeringsrechter dient het dossier vast te stellen op de eerste nuttige zitting (art. 22 WTK) na ontvangst van de rechterlijke beslissing bedoeld in artikel 21 WTK en de partijen (veroordeelde/ openbaar ministerie) hiervan in kennis te stellen.

Het doel van deze zitting is om in voorkomend geval de concrete invulling van de probatiestraf te bepalen en de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde van de uitvoering van de probatiestraf.

Gezien in het nieuwe Strafwetboek werd bepaald dat de vonnisrechter de bijzondere voorwaarden bepaalt waaraan de veroordeelde is onderworpen (cfr. supra) zal vooral de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde aan bod komen. De verslaggeving dient overgemaakt aan de strafuitvoeringsrechter met kopie aan het openbaar ministerie (art. 22 WTK).

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak binnen de maand nadat hij de veroordeelde heeft gehoord.

De strafuitvoeringsrechter kan de bijzondere voorwaarden geheel of ten dele opschorten, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden of vroegtijdige beëindigen, volgens de procedure geregeld in artikel 23 WTK. Deze procedure kan aanhangig gemaakt worden op vordering van het openbaar ministerie maar ook op verzoekschrift van de veroordeelde. Het verzoekschrift dient op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed te zijn en woonstkeuze te doen in België. Indien het verzoek werd afgewezen mag geen nieuw verzoekschrift worden neergelegd binnen de 3 maanden na de uitspraak.

Het verzoekschrift dient neergelegd op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, die onverwijld een afschrift ervan overmaakt het openbaar ministerie.

Het openbaar ministerie dient binnen de 7 dagen na ontvangst van het verzoekschrift zijn opmerkingen mee te delen.

De strafuitvoeringsrechter kan kiezen om de schriftelijke procedure te volgen, dan wel een zitting te organiseren wanneer hij dit nuttig acht. In dit laatste geval dient de zitting ten laatste een maand na ontvangst van het verzoekschrift/vordering plaats te vinden en worden de veroordeelde, zijn advocaat en het openbaar ministerie gehoord.

De strafuitvoeringsrechter dient uitspraak te doen binnen de 15 dagen na ontvangst van het verzoekschrift/vordering of bij een zitting de zaak in beraad werd genomen.

Bij gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van de probatiestraf kan de strafuitvoeringsrechter beslissen tot uitvoering van de vervangende geldboete (art.24-26 WTK).

Dit kan alleen op vordering van het openbaar ministerie.

De zaak dient behandeld te worden op de eerste nuttige zitting van de strafuitvoeringsrechter, uiterlijk 15 dagen na de vordering tot aanhangigmaking van het openbaar ministerie.

Indien de strafuitvoeringsrechter beslist tot uitvoering van de vervangende geldboete dient rekening gehouden met het deel van de probatiestraf dat door de veroordeelde reeds werd uitgevoerd.

De strafuitvoeringsrechter dient te beslissen binnen de 7 dagen nadat de zaak in beraad werd genomen. Tegen deze beslissing kan geen rechtsmiddel worden ingesteld, om de parallel te houden met de probatiestraf inzake natuurlijke personen, waar het openbaar ministerie beslist over de vervangende straf, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.¹⁵

De griffie van de strafuitvoeringsrechter dient zoals gebruikelijk het vonnis binnen de vierentwintig uur over te maken aan de veroordeelde en het openbaar ministerie, maar bijkomend (nieuw) ook aan de FOD Financiën, die instaat voor de invordering van de vervangende geldboete.

Tenslotte wordt ook nog het cassatieberoep geregeld (art. 27 WTK).

Enkel tegen de beslissing genomen op de eerste zitting (cfr. artikel 22 WTK) en de beslissing tot precisering/aanpassing van de strafuitvoeringsmodaliteiten (cfr. art. 23 WTK) kan cassatieberoep worden ingesteld door het openbaar ministerie en de veroordeelde, dat schorsende werking heeft.

3.5. Uitstel en probatie-uitstel rechtspersonen

Nieuwe Strafwetboek

Ook wat betreft het probatie-uitstel voor rechtspersonen is geen afzonderlijk artikel voorzien in het nieuwe Strafwetboek, noch commentaar terzake opgenomen in de memorie van toelichting.

De regeling valt onder **artikel 65 Sw.** dat ook het uitstel en probatie-uitstel regelt voor natuurlijke personen.

De huidige bepalingen van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, die werd opgeheven door het nieuwe Strafwetboek, zijn grotendeels behouden. De toekenning van het (probatie-)uitstel is niet afhankelijk van voorwaarden inzake de

¹⁵ *Parl.St.* Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.54

gerechtelijke antecedenten en de duurtijd van de proeftermijn is uniform vastgelegd op 1 tot 5 jaar.

Hierna worden bepalingen specifiek voor rechtspersonen overlopen:

➔ Uitstel

Uitstel (geheel of gedeeltelijk) van de straf is mogelijk voor straffen die het niveau 3 niet te boven gaan (art. 65 § 1, eerste lid Sw.).

De nieuwe straffen 'probatiestraf rechtspersonen' en 'dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap' kunnen echter niet opgelegd worden met uitstel (art. 65 § 1, tweede lid Sw.).

De duur van het uitstel mag niet minder dan een jaar en niet meer dan vijf jaar bedragen, met ingang van de dag waarop het vonnis of arrest in kracht van gewijsde is getreden (art. 65 § 1, derde lid Sw.).

Herroeping

- Ambtshalve herroeping is mogelijk indien wordt vastgesteld dat een nieuw misdrijf tijdens de proeftijd, een veroordeling in kracht van gewijsde tot een geldboete van meer dan 180.000 euro zonder uitstel voor een rechtspersoon tot gevolg heeft gehad (art. 65, § 4, eerste lid Sw.). De straffen uitgesproken ten gevolge van de herroeping van het uitstel worden zonder beperking samengevoegd met deze die worden uitgesproken voor het nieuwe misdrijf (art. 40 WTK).
- Facultatieve herroeping is mogelijk bij een nieuwe veroordeling in kracht van gewijsde tot een geldboete van meer dan 20.000 euro en tot ten hoogste 180.000 euro zonder uitstel (art. 65, § 4, tweede lid Sw.).
Het verzoek tot herroeping dient ingediend door het openbaar ministerie (gewoon O.M. bij vonnisgerecht). Het is de correctionele rechtbank of de politierechtbank die het uitstel heeft toegekend die beslist over de herroeping van het uitstel (art. 65, § 4, in fine Sw.).¹⁶

➔ Probatie-uitstel

De rechter kan aan het uitstel ook probatievoorwaarden verbinden (art. 65, § 1, derde lid Sw.).

De vonnisrechter bepaalt in zijn uitspraak de probatievoorwaarden mits de beklaagde zich ertoe verbindt deze voorwaarden na te leven (art. 65, § 2, eerste lid Sw.).

Naast algemene voorwaarden kunnen ook bijzondere voorwaarden worden opgelegd. De voorbeelden opgenomen in de wet hebben ook hier enkel betrekking op de natuurlijke personen. Voor de rechtspersonen zijn geen voorbeelden vermeld, ook niet in de memorie van toelichting.

Conform de wijzigingen opgenomen in de wet tijdelijk kader kan de strafuitvoeringsrechter de probatievoorwaarden geheel of gedeeltelijk opschorten, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden (art. 65, § 3 Sw.).

¹⁶ Opmerking: artikel 39, § 1, eerste lid WTK voorziet een ander bevoegdheidscriterium voor de correctionele rechtbank en politierechtbank (zie *infra*).

Herroeping

Bijkomend kan het probatie-uitstel facultatief worden herroepen wegens ernstige niet-naleving van de algemene of bijzondere voorwaarden (art. 65, § 4, derde lid Sw.).

Het verzoek tot herroeping van het openbaar ministerie (gewoon O.M. vonnisgerecht) moet in dit geval binnen een jaar na het verstrijken van de proeftijd worden ingesteld. Het verjaart drie jaar na de dag waarop zij bij de correctionele rechtbank/politierechtbank is aangebracht (art. 65 § 4, vijfde en zesde lid Sw.).

Wet Tijdelijk Kader

Gezien door het nieuwe Strafwetboek de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie werd opgeheven en er nog geen nieuw Strafuitvoeringswetboek is goedgekeurd, diende voorzien in een tijdelijk kader en overgangsregeling voor de strafuitvoering van de probatie-uitstel.

Dit wordt geregeld in de **artikelen 35 t/m 37 en 39 t/m 41 WTK**.

Anders dan bij het probatie-uitstel wat betreft de natuurlijke personen, werd geopteerd om de opvolging reeds toe te vertrouwen aan dezelfde organen zoals voorzien voor de probatiestraf en dienstverleningsstraf.¹⁷

Het toezicht op het probatie-uitstel wordt dus toevertrouwd aan de alleenzettelende strafuitvoeringsrechter en het gespecialiseerd openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank (art. 35, eerste lid WTK).

De griffier van het vonnisgerecht dat het probatie-uitstel heeft uitgesproken maakt nadat de rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, dit via het snelst mogelijke schriftelijke communicatiemiddel over aan de strafuitvoeringsrechter en het openbaar ministerie, zodat de straf kan worden uitgevoerd (art. 35 § 2 WTK). Dit gebeurt via het informaticasysteem JustCase (cfr. supra).

De strafuitvoeringsrechter dient het dossier vast te stellen op de eerste nuttige zitting (art. 36 WTK) na ontvangst van de rechterlijke beslissing bedoeld in artikel 35 WTK en de partijen (veroordeelde/O.M.) hiervan in kennis te stellen.

Het doel van deze zitting is om in voorkomend geval de concrete invulling van de voorwaarden te bepalen en de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde van de uitvoering van het probatie-uitstel.

Gezien zoals vroeger de bodemrechter de algemene en bijzondere voorwaarden bepaalt in zijn vonnis (cfr. supra) zal vooral de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde aan bod komen. De verslaggeving dient overgemaakt aan de strafuitvoeringsrechter met kopie aan het openbaar ministerie (art. 35 WTK).

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak binnen de maand nadat hij de veroordeelde heeft gehoord.

¹⁷ Parl.St. Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.56

De strafuitvoeringsrechter kan de bij de rechterlijke beslissing gestelde voorwaarden geheel of ten dele opschorten, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden of vroegtijdig beëindigen, volgens de procedure geregeld in artikel 37 WTK. Deze procedure kan aanhangig gemaakt worden op vordering van het openbaar ministerie maar ook op verzoekschrift van de veroordeelde. Het verzoekschrift dient op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed te zijn en woonstkeuze te doen in België. Indien het verzoek werd afgewezen mag geen nieuw verzoekschrift worden neergelegd binnen de 3 maanden na de uitspraak.

Het verzoekschrift dient neergelegd op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, die onverwijld een afschrift ervan overmaakt het openbaar ministerie.

Het openbaar ministerie dient binnen de 7 dagen na ontvangst van het verzoekschrift zijn opmerkingen mee te delen.

De strafuitvoeringsrechter kan kiezen om de schriftelijke procedure te volgen, dan wel een zitting te organiseren wanneer hij dit nuttig acht. In dit laatste geval dient de zitting ten laatste een maand na ontvangst van het verzoekschrift/vordering plaats te vinden en worden de veroordeelde, zijn advocaat en het openbaar ministerie gehoord.

De strafuitvoeringsrechter dient uitspraak te doen binnen de 15 dagen na ontvangst van het verzoekschrift/vordering of na de zaak in beraad werd genomen (bij een zitting).

Cassatieberoep

Tegen de beslissing genomen op de eerste zitting (cfr. artikel 36 WTK) en de beslissing tot opschorting/nadere omschrijving of aanpassing van de voorwaarden (cfr. art. 37 WTK) kan cassatieberoep worden ingesteld door het openbaar ministerie en de veroordeelde, dat schorsende werking heeft.

Hogervermelde procedures zijn analoog met deze van de 'probatiestraf' en 'de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap'.

De procedure wijkt af wat betreft de herroeping. Deze werd toevertrouwd aan de correctionele rechtbank/politierechtbank (en niet aan de strafuitvoeringsrechter).

Ingevolge het advies van de Raad van State werd de huidige regeling behouden, dit naar het voorbeeld van wat voorzien is voor de natuurlijke personen.¹⁸

De procedure is opgenomen in de artikelen 39 t/m 41 WTK. Er dient opgemerkt dat er voor de rechtspersonen geen verslag met voorstel herroeping van de strafuitvoeringsrechtbank is, gezien adviesverlening niet tot de bevoegdheid van een rechterlijke instantie behoort.

Het gaat om de facultatieve herroepingsgronden opgenomen in artikel 65, § 4, tweede, derde en vierde lid Sw. (art. 39 § 1 WTK).

Bevoegd is de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de veroordeelde, bij rechtspersonen zal dit het adres van de maatschappelijke zetel zijn.

¹⁸ *Parl.St.* Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.57

In geval van politionele veroordelingen is dit de politierechtbank van de plaats van het misdrijf.¹⁹

Indien de correctionele rechtbank/politierechtbank het probatie-uitstel niet herroept, kan het nieuwe voorwaarden verbinden aan het probatie-uitstel gelast bij de eerste veroordeling (art. 39 § 1 WTK).

Tegen de beslissing inzake herroeping staan alle rechtsmiddelen open, inclusief hoger beroep en cassatie (art. 39, § 1 in fine WTK.).

Opmerking: overgangsbepaling (art. 108 WTK)

Blijkbaar gaat de wetgever ervan uit dat de probatieopschorting en het probatie-uitstel ten aanzien van rechtspersonen reeds mogelijk was onder de vorige wet. Hoewel er hiervoor wettelijk schijnbaar geen beletsel is, werd dit in de praktijk niet toegepast.

Er wordt dan ook slechts ten volledige titel melding gemaakt van de overgangsbepalingen die terzake zijn opgenomen in de wet tijdelijk kader:

- Voor probatieopschortingen en probatie-uitstellen reeds lopende ten aanzien van rechtspersonen voor de inwerkingtreding van de wet tijdelijk kader en die reeds aanhangig zijn bij de probatiecommissie, blijft de probatiecommissie bevoegd (art. 108, 3) WTK). Het werd niet aangewezen geacht om de lopende opvolging/procedures te onderbreken.²⁰
Voor probatieopschortingen is dit een uitdovend scenario gezien het nieuwe Strafwetboek deze mogelijkheid niet meer voorziet²¹.
- Voor de dossiers die wel al in kracht van gewijsde zijn gegaan voor de inwerkingtreding van de wet tijdelijk kader maar nog niet aanhangig zijn gemaakt bij de probatiecommissie, zal de strafuitvoeringsrechter wel al bevoegd zijn (art. 108, 5) WTK).

¹⁹ Opmerking: zoals supra aangehaald, voorziet art. 65, § 4 Sw. een ander bevoegdheidscriterium dan de WTK. Dit werd signaleerd aan de dienst wetgeving van de FOD Justitie. Het verdient aanbeveling om het bevoegdheidscriterium van de WTK toe te passen.

²⁰ Parl.St. Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.79

²¹ Parl.St. Kamer 2025-26, nr. 56-1368/001, p.56

4. Richtlijnen voor het Openbaar Ministerie

4.1. Richtlijnen voor de zittingsmagistraten

De nieuwe straffen ten aanzien van rechtspersonen, besproken in huidige omzendbrief, namelijk:

- de dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap
- de probatiestraf
- het probatie-uitstel

zullen **alleen worden gevorderd** door het openbaar ministerie op de terechtzitting indien deze een **concrete meerwaarde** hebben.

De redenen hiervoor zijn de volgende:

-Gezien de gemeenschappen menen enkel bevoegd zijn om 'natuurlijke personen' op te volgen, werd de bevoegdheid voor opvolging en controle toevertrouwd aan het openbaar ministerie en de alleenzetelende strafuitvoeringsrechter.

Op de opmerkingen van het College van procureurs-generaal dat dit een bijkomende werklast betekent en de inwerkingtreding van deze straffen in het kader van de status quo-gedachte het best zou worden uitgesteld, werd niet ingegaan. Volgens de memorie zal deze bijkomende werklast gradueel verlopen en moeilijk op voorhand ingeschat kunnen worden en zullen pas in een latere fase evt. de nodige maatregelen worden getroffen om deze bijkomende werklast op te vangen²².

In het licht van de enorme werklast bij de strafuitvoeringsrechter en het gespecialiseerd openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank door de overbevolking, de voortdurende wetswijzigingen en de toenemende complexiteit (noodwet 1 en 2), de gevoelige stijging van het aantal dossiers in combinatie met stringenter beslissingstermijnen en het falend informaticasysteem JustCase, is het niet verantwoord om deze diensten te belasten met bijkomende taakopdrachten.

Het betreffen bovendien totaal nieuwe opdrachten, waar er anders dan normaliter voorzien inzake alternatieve straffen geen enkele vorm van opvolging en verslaggeving is door justitieassistenten.

-Inhoudelijk wordt niet goed ingezien welke nuttige probatievoorwaarden kunnen worden opgelegd aan rechtspersonen, temeer daar de wetgever zelf hierbij weinig toelichting verschaft of geen voorbeelden geeft. De dienstverleningsstraf ten gunste van de gemeenschap blijft ook in wezen een pecuniaire straf.

Wanneer de verdediging ter zitting om de toepassing van dergelijke straffen vraagt, dient erop toe gezien te worden dat de concrete invulling van de voorwaarden duidelijk op punt staat, zodat de collega's van de strafuitvoeringsrechtbank hierin geen bijkomend werk moeten steken.

²² DOC 56 1368/001, p. 12

4.2. Richtlijnen voor de bureeldiensten strafuitvoering

Het is de griffie van het vonnisgerecht die de uitspraak inzake de dienstverleningsstraf, probatiestraf en probatie-uitstel ter kennis dient te brengen van de strafuitvoeringsrechter en het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank.

Dit dient te geschieden via het informaticasysteem JustCase.

Indien niet alle gegevens correct worden ingevuld (opvolgende instantie/de specifieke kamer van de strafuitvoeringsrechtbank) vertrekt er geen opdracht (taak) en wordt de procedure strafuitvoering niet in gang gezet.

Er wordt derhalve gevraagd dat wanneer één van de drie straffen ten aanzien van rechtspersonen werd opgelegd door de vonnisrechter, te willen nakijken of hiervoor daadwerkelijk een dossier werd aangemaakt in JustCase en desgevallend de griffie van het vonnisgerecht een rappel te sturen.

4.3. Richtlijnen voor het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank

Als de instructies correct worden nageleefd (cfr. supra) zal op de eerste zitting geen debat moeten gevoerd worden omtrent de concrete invulling van de straf.

U dient erop toe te zien dat op de eerste zitting duidelijke afspraken worden gemaakt inzake de wijze en periodiciteit van de verslaggeving door de veroordeelde. Dit houdt in dat concrete afspraken worden gemaakt omtrent de bewijsstukken die de veroordeelde dient voor te leggen en de wijze van overmaking (opgave van correspondentiegegevens) en de timing ervan. Om misverstanden te vermijden moet dit ook best in extenso opgenomen worden in het vonnis.

De veroordeelde zal zijn verslaggeving voorlopig niet kunnen opladen in JustCase, zodat dit per papieren drager of e-mail zal overgemaakt worden aan de strafuitvoeringsrechter, met een afschrift aan het openbaar ministerie.

Indien de verslaggeving niet is opgeladen door de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, dient u zelf hiervoor het nodige te doen, teneinde het dossier in JustCase volledig te houden.

De verslaggeving door de veroordeelde dient nauwkeurig te worden opgevolgd, gezien enkel het openbaar ministerie bij niet-naleving een vordering kan instellen tot tenuitvoerlegging van de vervangende geldboete of de herroeping van het probatie-uitstel.

Wat betreft dit laatste verwijst artikel 64, § 4 Sw. naar een verzoek tot herroeping ingediend door het openbaar ministerie (dit is het gewone openbaar ministerie bij het vonnisgerecht). De overgangsbepaling in fine verwijst enkel naar de bevoegde instantie bij de zetel zonder te verwijzen naar enige procedure in de wet tijdelijk kader.

In de wet tijdelijk kader wordt het gespecialiseerd openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank de bevoegde instantie om deze vordering aanhangig te maken bij de correctionele rechtbank/politierechtbank (art. 37 WTK – O.M. is op basis van artikel 20 WTK immers het O.M. bij de strafuitvoeringsrechtbank).

Hieruit kan besloten worden dat het verzoek tot herroeping van een probatie-uitstel ten aanzien van een rechtspersoon op de correctionele rechtbank/politierechtbank zowel behandeld kan worden door het gewone openbaar ministerie bij het vonnisgerecht dan wel door het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank.

Indien u het dossier niet zelf wenst te behandelen moet u derhalve het verzoek tot herroeping klaarmaken en het dossier in staat stellen en vervolgens aan uw collega eerste aanleg overmaken voor behandeling ter terechtzitting.

4.4. Registratierichtlijnen

Alle processtappen en aangemaakte documenten dienen geregistreerd in het informaticasysteem JustCase.

Eventuele disfuncties dienen gerapporteerd aan de Expertengroep JustCase van de Steundienst van het openbaar ministerie.

5. Statistiek

Geen specifieke richtlijnen.

6. Politiediensten

Geen specifieke richtlijnen.

7. Inwerkingtreding

Deze omzendbrief treedt in werking op de dag van de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek.